

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vajnara a soudkyň JUDr. Dany Slavíkové a Mgr. Adély Kaftanové ve věci žalobce : **Statutární město České Budějovice**, IČ : 00244732, se sídlem náměstí Přemysla Otakara II 1/1, 370 02 České Budějovice, zast. JUDr. Petrem Neubauerem, advokátem se sídlem Hradební 35, 370 01 České Budějovice, proti žalované : **MIRAS – stavitelství a sanace s. r. o.**, IČ : 26385759, se sídlem Pražská 810/16, 102 21 Praha 10, zast. Mgr. Janem Brožem, advokátem se sídlem Riegrova 223/20, 301 00 Plzeň, o 1.340.000,- Kč s přísl., k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 30. května 2017 č.j. 7 C 375/2015 – 162,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku o věci samé **potvrzuje**, ve výroku o náhradě nákladů řízení **se mění** tak, že výše náhrady nákladů činí 70.900, Kč, jinak **se potvrzuje**.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 600,- Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Petra Neubauera.

O d ů v o d n ě n í

Odvoláním napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 1.340.000,- Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 13.2.2015 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Výrokem II. uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v částce 299.356,30 Kč rovněž ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku.

Ve skutkové rovině soud I. stupně vyšel ze zjištění, že dne 9.7.2013 byla mezi žalobcem jako objednatelem a žalovanou jako zhotovitelem uzavřena smlouva o dílo č. 2013001606 ve znění dalších celkem pěti dodatků. Předmětem smlouvy byl závazek žalované

provést pro žalobce dílo s názvem „zateplení základní školy a mateřské školy L. Kuby, České Budějovice“ v rozsahu vymezeném projektovou dokumentací a závazek žalobce uhradit cenu díla ve výši 8.148.769,- Kč bez DPH. Dle článku 11.7 smlouvy bylo sjednáno, že zhotovitel je povinen objednateli zaplatit smluvní pokutu za nedodržení dílčího termínu dokončení stavby ve výši 20.000,- Kč za každý započatý den prodlení, splatnost smluvní pokuty byla stanovena nejpozději do 14 dnů od data doručení písemné výzvy k zaplacení smluvní pokuty. V článku 4.3 smlouvy byly sjednány etapizace výstavby pro rok 2013 a rok 2014. Dodatkem ke smlouvě o dílo č. 4 ze dne 6.10.2014 bylo toto ustanovení změněno, konkrétně etapizace výstavby pro rok 2014 a celková cena díla. Žalovaná se dostala do prodlení s předáním první dílčí etapy díla, která měla být dokončena do 29.9.2013, žalobci však byla předána až dne 13.12.2013, když předávací řízení bylo zahájeno dne 6.12.2013. Prodlení žalované s nedodržáním této dílčí etapy díla trvalo od 30.9.2013 do 13.12.2013. Žalobce žalobou požaduje uhrazení smluvní pokuty za prodlení od uvedeného počátku, a to toliko do 6.12.2013 za celkem 67 dní ve výši 1.340.000,- Kč. Na smluvní pokutu žalovaná přes výzvu ze dne 26.1.2015 a přes předžalobní upomínku ze dne 21.7.2015 ničeho neuhradila.

Zjištěné soud I. stupně posuzoval s odkazem na ust. § 3028 odst. 3 zákona 89/2012 Sb., občanského zákoníku, podle právní úpravy platné a účinné do 31.12.2013. Na skutkový stav tak aplikoval ustanovení § 503 a následující zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Uzavřel, že smluvní pokuta byla ve smlouvě o dílo uzavřené mezi účastníky sjednána řádně a v souladu se zákonem. Pokud se žalovaná dostala do prodlení s předáním první etapy díla, svědčí žalobci nárok na zaplacení takto sjednané smluvní pokuty. K obraně žalované, že dodatkem číslo 4 ke smlouvě o dílo došlo mezi účastníky k narovnání a byla změněna etapizace díla pro rok 2013, což představuje i odpuštění smluvní pokuty, soud I. stupně uvedl, že citovaný dodatek jednoznačně řeší a mění pouze etapizaci výstavby pro rok 2014, stanoví předání dokončeného díla bez vad a nedodělků na den 15.9.2014 a stanoví novou cenu za dílo. Dodatek neobsahuje jakoukoliv, byť nepřímou, zmínku o smluvní pokutě či jejím odpuštění a rovněž se nezmiňuje o etapizaci výstavby pro rok 2013. Je tak zřejmé, že žalovaná byla povinna v roce 2013 dodržet etapizaci výstavby stanovenou smlouvou o dílo ve znění prvního dodatku ke smlouvě ze dne 13.9.2013. Této úvaze nasvědčuje i logika (prvního) dodatku ke smlouvě, jež je shodná jako logika dodatku č. 4 ke smlouvě. Žádným z předložených důkazů nebylo prokázáno ani to, že by došlo k odpuštění smluvní pokuty, nelogickou se pak rovněž jeví obrana žalované, pokud tvrdí, že v důsledku dodatku č. 4 ze dne 6.10.2014 zanikl nárok na smluvní pokutu a současně počátkem roku 2015 žalobce žádal o její snížení na částku 100.000,- Kč. Nevěrohodnou a nepřesvědčivou shledal prvostupňový soud výpověď statutárního zástupce žalované. Na základě uvedeného dospěl k závěru, že žaloba na zaplacení shora specifikované smluvní pokuty je po právu, když nebyl shledán rovněž žádný důvod pro případnou moderaci, neboť její výše se nejeví jako nepřiměřená, a tvrzení žalované, že prodlení s předáním první etapy díla nastalo v důsledku jednání žalobce, zůstalo toliko v rovině tvrzení a nebylo nikterak prokázáno. Argument, že žalobci v důsledku nesplnění dílčích termínů nevznikla škoda, je zcela irrelevantní. Spolu s žalovanou částkou byl žalobci přiznán nárok na zaplacení úroku z prodlení v souladu s ust. § 517 odst. 2 obč. zákoníku ve výši stanovené nařízením vlády č. 351/2013 Sb.

Výrok o náhradě nákladů řízení soud I. stupně odůvodnil ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř. a procesně úspěšnému žalobci přiznal nárok na jejich náhradu s tím, že tyto sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 67.000,- Kč, nákladů zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „a.t.“) z tarifní hodnoty ve výši 1.340.000,- Kč sestávající z částky 13.660,- Kč za každý z třinácti úkonů uvedených v § 11 odst. 1 a.t. (příprava a převzetí zastoupení, sepis

žaloby, sepis vyjádření ve věci samé ze dne 18.10.2016, 22.11.2016, 16.2.2017 a 3.4.2017, účast na jednání soudu dne 2.6.2016, 20.9.2016, 10.1.2017, 2.3.2017 (2 úkony), 11.5.2017 a 30.5.2017), třinácti paušálních náhrad výdajů po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 a.t. a daně z přidané hodnoty ve výši 21 % z částky 181.480,- Kč ve výši 38.110,80 Kč, a dále náhrady cestovních výdajů podle § 13 odst. 4 a.t. v celkové částce 10.550,- Kč (5x cesta osobním automobilem z Českých Budějovic do Prahy a zpět, tj. 1.500 km, průměrná spotřeba 4,7 l na 100 km dle TP vozidla, kdy sazba náhrady za používání osobních silničních motorových vozidel činí dle § 1 písm. b) vyhlášky o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad činí 3,80 Kč a výše průměrné ceny za 1 litr motorové nafty 29,50 Kč dle § 4 písm. c/ těže vyhlášky), a daně z přidané hodnoty ve výši 21 % z částky 10.550,- Kč ve výši 2.215,50 Kč.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včasné odvolání. Uvedla, že dodatkem č. 4 byl změněn článek 4.3 smlouvy tak, že původně sjednané dílčí termíny ve smlouvě o dílo ve znění dodatku č. 1 byly změněny a zůstaly sjednány pouze dílčí termíny dokončení zateplení pavilonu školní jídelna a zateplení střešního pláště hlavního pavilonu – do 23. 8. 2014 a zateplení pavilonu stará budova do 15.9.2017. Nejedná se o odpuštění smluvní pokuty, jak uvádí soud I. stupně, když v důsledku změny termínu zanikl původně sjednaný termín, a smluvní pokutou tak bylo zajištěno pouze splnění nově sjednaného termínu; tento závěr odpovídá i rozhodovací praxi Nejvyššího soudu např. ve věci sp. zn. 33 Cdo 1285/2011. Uvedené vyplývá jednak ze samotného znění dodatku č. 4 a také z důvodu, že tímto dodatkem byly přeneseny části díla z etapy c) roku 2013 do etapizace roku 2014, v dodatku č. 4 byly sjednány zcela nové dílčí termíny provádění díla; dílčí termíny provádění díla uvedené v tomto dodatku byly jedinými platnými dílčími termíny a veškeré předchozí sjednané dílčí termíny (ve smlouvě o dílo a v dodatku č. 1) byly dodatkem č. 4 zcela zrušeny a nahrazeny. Uzavření dodatku ke smlouvě o dílo, kterým se zpětně mění dílčí termíny provádění díla, možné je a v praxi se tak často mezi zhotovitelem a objednatelem děje. Pokud soud I. stupně označil výpověď jednatele žalované jako nevěrohodnou, uvedené bylo způsobeno dobou, kdy bylo dílo prováděno, a nelze na něm požadovat, aby si pamatoval veškeré podrobnosti. Skutečnost, že termíny pro zateplení suterénního zdiva na objektech spojovací chodby a tělocvičny a zateplení střechy hlavního pavilonu byly dodatkem č. 4 změněny, ačkoliv měly být původně provedeny v roce 2013, vyplývá i z důkazů předložených žalobcem, konkrétně z informativní zprávy Rady města České Budějovice ze dne 8.4.2015. Termíny sjednané v dodatku č. 1 nebylo možné stihnout z důvodů na straně žalobce, konkrétně z důvodu vad projektové dokumentace a neustálých požadavků žalobce v průběhu provádění díla na změny. Projektová dokumentace vykazovala vady, na které žalovaná včas upozornila. Žalobce požadoval změny v provádění díla, když nejnáročnějším požadavkem byla změna materiálu na střeše. Samostatně odvolání žalované směřovalo i proti výroku o náhradě nákladů řízení, a to s poukazem na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2396/09 ze dne 13.8.2012. Na základě uvedeného žalovaná navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl změněn tak, že se žaloba v celém rozsahu zamítá, a aby byla žalobci uložena povinnost nahradit žalované náklady řízení před soudy obou stupňů.

Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného s tím, že není pravdivé tvrzení žalované, že změnou termínu dokončení zanikl původně sjednaný termín dokončení jednotlivých etap, neboť k žádné změně termínu vůbec nedošlo. Uvedené je důvodem, proč dodatek č. 4 nemohl mít účinky takové, na jaké odvolatelka v souvislosti s citovanou judikaturou odkazovala. Dodatek č. 4 zcela výslovně měnil etapizaci roku 2014, etapizace pro rok 2013 zůstala nedotčena. Je pravdou, že jeden dílčí termín z roku 2013 je

zmíněn i v dodatku č. 4 pro rok 2014, a to z důvodu jeho přesunutí pro neschopnost žalované. Ostatní dílčí mezníky z roku 2013 v dodatku č. 4 uvedeny nejsou, proto se jich změna netýká. Znamená to, že to, co nebylo provedeno v roce 2013, bylo přesunuto do etapy 2014, jak uvádí i sama žalovaná ve svém odvolání. Dodatek č. 4 se tedy týká pouze toho, co se přesouvalo do roku 2014, nebo co v něm zůstalo. Pokud se jedná o námitku, že žalobce zavinil prodlení žalované, byla tato vznesena až po koncentraci řízení a do fáze odvolacího řízení k tomu nebyl proveden žádný důkaz. Žalobce takové tvrzení odmítá.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně dle ust. § 212, § 212a odst. 1, 3, 5 o.s.ř. a poté dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není opodstatněné.

Podle § 544 odst. 1 obč. zák. účinného do 31.12.2013, sjednají-li strany pro případ porušení smluvní povinnosti smluvní pokutu, je účastník, který tuto povinnost poruší, zavázán pokutu zaplatit, i když oprávněnému účastníku porušením povinnosti nevznikne škoda. Podle odst. 2 smluvní pokutu lze sjednat jen písemně a v ujednání musí být určena výše pokuty nebo stanoven způsob jejího určení. Podle odst. 3 ustanovení o smluvní pokutě se použijí i na pokutu stanovenou pro porušení smluvní povinnosti právním předpisem (penále).

Judikatura Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudky z 31.3.1998 sp. zn. 3 Cdon 1398/96, z 21.1.2002 sp. zn. 33 Odo 771/2001, z 30.11.2004 sp. zn. 32 Odo 1113/2003, z 30.10.2008 sp. zn. 32 Cdo 815/2007 a z 31.8.2011 sp. zn. 33 Cdo 1216/2010) je ustálena v názoru, že institut smluvní pokuty zakotvený v ust. § 544 a § 545 obč. zák. je jedním z právních prostředků zajištění závazků, jehož účelem je donutit dlužníka pohružkou majetkové sankce k řádnému splnění závazku. Smluvní pokuta je tedy peněžitá částka, kterou je dlužník povinen zaplatit věřiteli v případě, že nesplní svou smluvní povinnost, a to bez ohledu na to, zda porušením povinnosti vznikla věřiteli škoda. Pokutu lze dohodnout jak pro případ nesplnění vůbec, tak pro případ porušení jakékoliv jiné smluvní povinnosti. Smluvní pokuta plní funkci preventivní, uhrazovací nebo sankční.

Soud I. stupně provedl dokazování zcela dostatečné pro zjištění všech skutkově významných okolností, obsah provedených důkazů zjevně hodnotil ve vzájemné souvislosti a jeho skutkové závěry, o které opřel přezkoumávaný vyhovující výrok, z provedených důkazů vyplývají jednoznačně a odvolací soud z nich rovněž vycházel. Právní posouzení věci se pak zužuje na to, zda dodatkem č. 4 smlouvy ze dne 6.10.2014 došlo ke změně termínu dokončení prací, za něž je uplatněn nárok na zaplacení smluvní pokuty z důvodu prodlení. I v tomto směru se odvolací soud se závěry soudu I. stupně ztotožňuje a na jeho přesvědčivé odůvodnění pro stručnost odkazuje. Za situace, kdy smlouvou o dílo ze dne 9.7.2013 byla sjednána smluvní pokuta za **nedodržení i dílčího termínu díla** (čl.11.7.), dne 2.12.2013 byla žalovaná vyzvána k dílčímu předání díla, předávání bylo zahájeno 6.12.2013 sepsáním vad a nedodělků a byl stanoven termín jejich odstranění, je zcela vyloučeno vykládat projev vůle účastníků v dodatku č. 4 smlouvy tak, že se i k těmto dílčím činnostem sjednává nový termín dokončení. Pokud bylo namítáno, že k prodlení došlo v důsledku chování žalobce, v řízení před soudem I. stupně tyto námitky prokázány nebyly.

Odvolací soud proto, rozsudek soudu I. stupně ve výroku ad I.) o věci samé jako věcně správný potvrdil (§ 219 o.s.ř.).

Opodstatněnou však shledal odvolací soud námitku žalované, s přílehlavým odkazem na rozhodovací praxi Ústavního soudu, směřující proti účelnosti nákladů řízení, jejichž úhrada byla žalobci, jako procesně plně úspěšnému účastníkovi řízení, přiznána. V poměrech

projednávané věci je třeba respektovat pevně ustálenou rozhodovací praxi Ústavního soudu České republiky (vedle žalovanou zmíněného nálezu srov. např. náleze ze dne 23.11.2010 sp. zn. III. ÚS 2984/09, usnesení ze dne 23.10.2013 sp. zn. I. ÚS 2510/13 a usnesení ze dne 20.6.2013 sp. zn. III. ÚS 1510/13) a Nejvyššího soudu České republiky (srov. např. usnesení ze dne 10.6.2014 sp. zn. 28 Cdo 3895/2013, usnesení ze dne 4.2.2015 sp. zn. 28 Cdo 4175/2013, usnesení ze dne 28.1.2014 sp. zn. 22 Cdo 4395/2013, usnesení ze dne 27.5.2014 sp. zn. 25 Cdo 561/2014 a usnesení ze dne 3.6.2015 sp. zn. 28Cdo 2/2015) v otázce posuzování účelnosti statuárními městy a jejich městskými částmi vynaložených nákladů na advokátní zastoupení v řízení. Z citované judikatury vyplývá, že u statutárních měst a jejich městských částí lze předpokládat dostatečné materiální a personální vybavení a zabezpečení k tomu, aby byla schopna kvalifikovaně hájit svá rozhodnutí, práva a zájmy bez toho, aniž by musela využívat právní pomoci advokátů. Nebude-li v příslušném řízení prokázán opak, nejsou náklady na zastoupení advokátem nákladem účelně vynaloženým. Vždy je však třeba přihlídnout ke konkrétním okolnostem případu, neboť si lze představit, že předmětem sporu může být i právní problematika, která přímo nesouvisí s oblastí spravovanou žalobcem, případně se jedná o právní problematiku velmi specializovanou, obtížnou, dosud neřešenou, problematiku s mezinárodním prvkem, vyžadující znalosti cizího práva, event. jazykové znalosti apod. V takových případech lze shledat postup žalobce, který zvolí pro své zastupování advokáta, jenž se na danou problematiku např. specializuje, za adekvátní. Nicméně i v těchto případech je třeba při rozhodování o povinnosti k úhradě nákladů specifické okolnosti případu řádně odůvodnit. Vztaženo na danou věc, předmětem řízení je nárok na zaplacení smluvní pokuty za porušení povinnosti provést sjednané dílo (část díla) včas a řádně v souladu se dohodnutým termínem; nejedná se tak o problematiku právně složitou a úzce specializovanou ve smyslu shora uvedeného, a to i s přihlédnutím k tomu, že veškeré záležitosti týkající se veřejné zakázky pro výběr zhotovitele díla a podklady pro změny uzavřené smlouvy a rozhodnutí o vymáhání smluvní pokuty pro žalobce zajišťovaly jednotlivé odbory, včetně odboru právního. Žalobce si svobodně zvolil právního zástupce z řad advokátů, takto vynaložené náklady však nejsou náklady účelnými.

Odvolací soud proto napadený nákladový výrok správně opřený o ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. dle § 220 odst.1 o.s.ř. změnil tak, že žalobci přiznal nárok na náhradu nákladů řízení, které jsou představovány zaplaceným soudním poplatkem ve výši 67.000,- Kč a 13 paušálními náhradami á 300,- Kč (vyhl. č. 254/2015 Sb.).

Výrok o náhradě nákladů odvolacího řízení vychází z ust. § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o.s.ř. Procesně úspěšnému žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení představovaná 2 paušálními náhradami á 300,- Kč (vyhl. č. 254/2015 Sb.) za vyjádření k odvolání a účast u odvolacího jednání.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze do 2 měsíců od jeho doručení podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR za splnění podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř., a to u soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Přípustnost dovolání je oprávněněn zkoumat dovolací soud. .

V Praze dne 4. ledna 2018

JUDr. Tomáš **Vejnar** v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Hrdličková